Boll. Soc. Hist. Nat. Balears, 25(1981): 179-184 Palma de Mallorca

NOTA SOBRE PLANTES DE LES PITIÜSES

NÈSTOR TORRES[1]

RESUM. Es donen a conèixer unes poques novetats florístiques d'aquestes illes, s'amplien les conegudes a Formentera i es confirma la presència d'altres.

SUMMARY. Several new plant species of the Pityusic Islands are recorded, the number of those on Formentera is increased and the presence of varius species is confirmed.

Epilobium parviflorum Schreb.

En el llit del torrent des Nadals (Sant Josep) herboritzàrem el 30-08-81 aquesta espècie amb flors i fruits. Es troba molt localitzada en un petit tros en la següent associació:

Scirpus holoschoenus L.	*Geranium robertianum* L.
Sonchus maritimus L.	*Plantago major* L.
Equisetum ramosissimum Desf.	*Cirsium* sp.
Viola cf. *suavis* Bieb.	*Arum italicum* L.
Euphorbia pubescens Vahl.	*Adiantum capillus-veneris* L.
Prunella vulgaris L	*Picris echioides* L.

Ja dins l'aigua es troben, *Samolus valerandi* L., *Mentha aquatica* L., *Apium graveolens* L.

Ni el gènere ni la familia eren coneguts a Eivissa.

[1] Apartat de Correus 64. Eivissa.

Prunella vulgaris L.

Viu molt localitzada dins el *Molinio-Holoschoenion* i tan sols l'hem trobat a dos indrets.

A les vores d'un regueró de curs permanent del ja esmentat torrent des Nadals, en un canyar davall d'exemplars arboris de *Myrtus communis* L. i d'algun *Salix alba* L.

Prop del Broll, al torrent de Buscastell (Sant Antoni), forma comunitat amb:

Pulicaria dysenterica (L.) Bernh.
Mentha spicata L.
Inula viscosa (L.) Ait
Scirpus holoschoenus L.
Pontentilla reptans L.
Equisetum ramosissimum Desf.
Rubus ulmifolius Schott.
Gomphocarpus fruticocus (L.) R. Br.
Lythrum sp.
Rosa agrestis Savi
Coriaria myrtifolia L.
Nerium oleander L
Mentha suaveolens Ehrh.

Aquest gènere era desconegut a les Pitiüses. MARES i VIGINEIX (1880) citen l'espècie de Mallorca, però tant DUVIGNEAUD (1979) com BONAFÈ (1977-1980) només recullen *Prunella laciniata* (L.) La planta eivisenca és sense cap dubte *Prunella vulgaris* L.

Melissa officinalis L.

A la "Flora de Mallorca" de BONAFÈ (1977-1980) s'indica com a pròpia de totes les illes. Es tracta, segons creiem, d'un error en la transcripció de la llista de DUVIGNEAUD (1979). La planta, en la llista esmentada, només apareix com mallorquina i no ha estat citada per cap dels botànics que han estudiat les Pitiüses. La donam per tant com a novetat.

N'hem trobat dos o tres peus ja fructificats, el 20-08-81, al torrent de Balansat (Sant Miquel) en un canyar amb *Clematis flammula* L., *Rubus ulmifolius* Schott., *Viola* cf. *suavis* Bieb. *Hypericum tomentomentosum* L., etc. Es tracta, molt probablement, d'una planta naturalitzada, però no l'hem vist mai cultivada a Eivissa.

Artemisia vulgaris L.

Sobre velles parets que delimiten els horts propers al rierol de Santa Eulària, no lluny del pont pròxim a la vila.

Allium chamaemoly L.

Per indicació de C. GUERAU D'ARELLANO localitzàrem aquest allet en un erm entre Cala Tarida i Cala Molí. El 13-02-81 tots el exemplars estaven fructificats i iniciaren la floració a darrers de gener de l'any següent.

Pensem que s'ha d'estendre a Eivissa l'àrea de distribució de l'associació *Allietum chamaemoly* descrita per primera vegada per René MOLINIER del litoral provençal i de Còrsega. Trobada després per O. de BOLÒS i R. MOLINIER a Mallorca i Menorca.

L'associació eivissenca es caracteritza per la presència i abundància de *Scilla obtusifolia* Poier.

La mostra de Cala Molí, que sembla molt pròxima a l'associació típica, es troba en un pla de sòl prim i pedregós. sobre roques calcàries, afectat directament pels vents marins, amb savines arbustives i romaní. De l'inventari volem destacar:

Romulea columnae Seb. et M.
Merendera filifolia Camb.
Scilla obtusifolia Poir.
Ophioglossum lusitanicum L.
Gladiolus sp.
Narcissus serotinus L.
Evax pigmaea (L.) Brot.
Bellis annua L.
Arisarum vulgare Targ.–Tozz.
Atractylis cancellata L.
Bupleurum semicompositum L.
Phagnalon rupestre (L.) D. C.

junt amb altres espècies del *Thero-Brachypodietea.*

L'Allium chamaemoly L. viu a les localitats de Cala Tarida, Cala Molí i Puig des Savinar a la costa sudoccidental eivissenca, i hem comprovat la seua presència al Puig d'En Fita, Puig des Escandells i Puig des Molins, pròxims a la ciutat.

No l'hem trobat a Formentera per bé que abunden en aquesta illa erms de fisonomia i composició florística similar.

Orchis saccata Ten.
(= *Orchis collinae* Soland.)

En els pradells que són tan comuns a l'àrea del Cap de Barbaria i de Cala Saona, de Formentera, la recollírem en plena floració el 12-03-81. En veiérem pocs peus, sempre aïllats, junt amb *Ophrys tenthredinifera* Willd. molt comuna i també florida en aquells dies. Amb ella trobàrem *Ophioglossum lusitanicum* L., *Evax pigmea* (L.) Brot., *Ranunculus paludosus* Poir., *Bellis annua* L., *Romulea columnae* Seb et M., *Merendera filifolia* Camb., *Gagea iberica* Terr., etc.

Fins avui, a les Illes, només era coneguda a Mallorca.

* * *

Les següens són noves per a Formentera:

Scilla obtusifolia Poir. A sa Cala i entre torrent Fondo i la Punta Roja, a la Mola.

Gagea iberica Terr. Molt rara, un exemplar a Cala Saona i tres al Cap de Barbaria en erms del *Thero-Brachypodietea.*

Arum italicum Mill. Al peu dels cingles de la Fernanda, a la Mola, en lloc ombrívol i nitròfil.

Asparagus acutifolius L. Molt rara a les pinedes de la Pujada de la Mola, en sòl arenós.

Smyrnium oluastrum L. En tancons de Sant Francesc.

* * *

Finalment confirmar la presència d'espècies ja citades per autors antics i no retrobades després o bé d'altres sense localització precisa.

Succowia balearica (L.) Medic.

Únicament apareix en el treball de FONT I QUER "La flora de las Pitiusas y sus afinidades con la de la Península Ibérica" (1927) com a planta de les Pitiü-ses però sense precisar-ne localitat.

N'hem trobat un sol peu ja fructificat el 3-05-80 a la vessant nordiocciden-tal del Vedrà.

Biscutella auriculata L.

CAMBESSEDES (1827) cita la planta de Santa Gertrudis.

L'hem vist en camps de secà a Ca Na Poua i al Puig Pullac (Santa Maria), entre Jesús i Santa Gertrudis.

Pulicaria dysenterica (L.) Berhn

BARCELÓ (1819-1881) la dóna de Sant Antoni. No és rara als cursos d'ai-gua més o menys permanents: riu de Santa Eulària, torrent de Buscastell, to-rrent de s'Aigua.

Aceras antropophorum (L.) Ait

Aquesta orquídia havia estat citada per KNOCHE (1921-1923), situant-la a l'àrea des Fornàs (Sant Rafel). N'hem trobat tres exemplars en floració ja una mica passada el 19-04-80 en una sitja abandonada del torrent de ses Boques (es Cubells,) i un al Coll de Vila de la Serra d'En Balansat (Jesús) a la vora d'un camí forestal.

Limodorum abortivum (L.) Swartz.

Havia estat trobada a les immediacions de la Cala de Xarraca per Pere PALAU i citada per aquest a la Revista Ibiza (1953). No apareix recollida a la llista de DUVIGNEAUD (1979).

No és rara a la zona de Sant Joan. En plena floració a darrers d'abril l'hem vist al Puig d'En Guillen i al Canal d'En Rotes, a sa Mala Costa, i molt abundant al cim de la Serra Grossa.

BIBLIOGRAFIA

BARCELÓ F. 1879-1881.– *Flora de las Islas Baleares.* Est. Tip. Gelabert. Palma de Mallorca.

BOLÒS, O. de & MOLINNIER, R. 1958.– Recherches phytososociologiques dans l'ille de Majorque. *Collect. Bot.* V: 699-865. Barcelona.

BOLÒS, O. de & MOLINIER, R. 1969.– Vue d'ensembles de la vegetation des îles Baléares. *Vegetatio* XVII: 251-270.

BOLÒS, O. de MOLINIER, R. & MONTSERRAT, P. 1970.– Observations phytosociologiques dans l'île de Minorque. *Acta Geobotanica Barcinonesia.*

BONAFÈ, F. 1977-1980.– *Flora de Mallorca,* 4 vol. Edit. Moll. Palma de Mallorca.

CAMBESSEDES, J. 1827.– Enumeratio plantarum quas in insulis Balearibus collegit "*Mem. Mus. Hist. Nat.* 7ème. année, 14 (9): 173-335. Paris.

DUVIGNEAUD, J. 1979.– Catalogue provisoire de la flore des Balèares. *Soc. Ech. Pl. Vas. Europe. Occ. et Bass. Médit.* supp. Liège.

FONT I QUER, P. 1921.– Tubifloras de las Pitiusas *Asoc. Esp. Prog. Cienc.* Congreso de Oporto, sec 4ª; 5-24. Madrid.

FONT I QUER, P. 1927.– La flora de las Pitiusas y sus afinidades con la de la Península Ibérica. *Mem R. Ac. Cienc. y Art. de Barcelona,* 3ª época, XX (4): 109-154.

KNOCHE, H. 1921-1923.– *Flora Balearica; Étude phytogéografique súr les îles Báleares.* 4 vol. Montpellier.

MARES, P & VIGINEIX, G. 1880.– *Catalogue raisonée des plantes vasculaires des îles Baléares.* Edit. G. Masson, Paris.

PALAU, P. 1953.– ¿Se inicia el catálogo florístico de las Pitiusas? *Ibiza,* 2ª época, 1: 24-27. Ibiza.